

معرفی‌های گزارشی

◀ ادبیات

◊ زبان: مفاهیم بنیادی در فلسفه

خوسه مدینا؛ مترجم: محمود کریمی؛ چاپ اول، تهران: پژوهشکده مطالعات فرهنگی و اجتماعی، ۳۱۲ ص.

نقش اصلی فلسفه زبان، ارائه تحلیل مناسب از مفاهیم اصلی است که هنگام تفکر درباره زبان به کار می‌بریم. فلسفه زبان به مسائلی چون وحدت معنا، معناداری، طبقه‌بندی کاربردها یا کارکردهای زبانی، انواع ابهام، انواع الفاظ و مفاهیم، اقسام مختلف استعاره، نقش استعاره در رشد و تحول زمان و همبستگی‌های میان زبان، تفکر و فرهنگ می‌پردازد. نویسنده کتاب حاضر، با ارائه گزارشی روشن و مستند از فلسفه زبان، نظریات و بحث‌های عمده در این حوزه فلسفی را تبیین کرده و به تحلیل و ارزیابی آنها می‌پردازد. وی نظریات خود را در قالب شش فصل با عناوین ارتباط و کنش‌های کلامی؛ معنا؛ مفهوم و تفسیر؛ عدم قطعیت و یادگیری زبان؛ ارتباط به عنوان مواجهه زبانی و پیشینه‌های کاربرد و زبان و هویت در اختیار مخاطب قرار می‌دهد.

◀ اخلاق و تربیت

◊ تبلیغ در سیره و گفتار عارفان

علی عادل‌پور؛ چاپ اول، فروین: سایه گستر، ۹۶ ص.
مبلغان وارسته از بیداردلانی هستند که سخنان امام علی (ع) را

مبنی بر تعلیم و تربیت خود و بعد هدایت و ارشاد دیگران، چراغ راهنمای زندگی خویش قرار داده‌اند. این مبلغان وارسته، علاوه بر اخلاق نیک و الهی که منجر به برکات فراوانی در جامعه می‌شود با نقش معنوی و اخلاق پسندیده بر مردم تأثیر می‌گذارند، از قید نام و شهرت رها می‌شوند و دل در سودای عشق دوست می‌گذارند. در نتیجه، تبلیغ بدون تزکیه و پاکی نفس را اقدامی بی‌معنا و پرخطر می‌دانند. در کتاب حاضر با تکیه بر رویکرد شهید مطهری به مسائل مربوط به تبلیغ و رفتار عارفان برای تبلیغ با عنوان‌هایی چون: تواضع و فروتنی؛ بایسته‌های تبلیغ؛ آراستگی ظاهر و صداقت در رفتار و گفتار پرداخته می‌شود.

◀ تاریخ و شرح حال

◊ چالش‌های اسلام سیاسی و غرب

سید محمد رضا محمود پناهی؛ چاپ اول، تهران: مرکز اسناد انقلاب اسلامی، ۲۵۶ ص.

در پژوهش حاضر که با هدف تبیین وضعیت اسلامی و رابطه آن با دموکراسی لیبرال نگاشته شده، سوال اصلی این است که چالش‌های دموکراتیک اسلام سیاسی در الگوی جمهوری اسلامی ایران چیست و عوامل ظهور آن در جامعه کدام است؟ در پاسخ به این سوال، فرضیه پژوهش، یعنی اسلام سیاسی در مدل ایران با الگوی لیبرال دموکراسی در موضوعات مرجعیت دین در سیاست و عدالت‌خواهی و شریعت محوری شکل گرفته

است. از این رو پژوهشگران برای بررسی این فرضیه، نخست دو مفهوم اصلی پژوهش، یعنی اسلام سیاسی و دموکراسی لیبرال را شرح و سپس الگوی اسلام سیاسی را در ایران، بررسی کرده‌اند. محقق در ادامه به نوع رابطه بین مبانی نظری این الگو و شاخص‌های دموکراسی لیبرال اشاره و جهانی شدن را، عامل ظهور این چالش‌ها دانسته و آن را بررسی کرده است و در پایان نیز جمع‌بندی نهایی از پژوهش را ارائه کرده است.

◇ بازشناسی مناسک عاشورا

داود کمیجانی؛ چاپ اول، تهران: راه ابریشم، ۱۳۸۸ ص. مناسک عاشورا حاوی پیام‌هایی چنان تأثیرگذار بوده که در طول تاریخ، بخش مهمی از هویت و باورهای تشیع علوی با آن زنده و پویا مانده است. اما برای بسیاری از منتقدان، همیشه ضرورت برپایی سوگواری معکوس و شیوه غیرمتعارف آن مورد سؤال و کج فهمی بوده است. در نوشتار حاضر سعی بر آن بوده تا در راستای بازشناسی این مناسک مذهبی، سیر تاریخی مراسم سوگواری حسینی بررسی شود و در ضمن بررسی روند تکاملی آن در تاریخ اسلام، فلسفه وجود اینگونه مراسم عزاداری، عوامل پایداری و علت تفاوت ساختاری آن به دست آید.

◇ اساطیر مصر

جی. ویو؛ مترجم: ابوالقاسم اسماعیل پور؛ چاپ اول، تهران: نشر قطره، ۱۶۰ ص.

اسطوره‌های مصری در زمره کهن‌ترین داستان‌های اساطیری جهان است. در مصر باستان، قلمرو خدایان به وضوح، بر اساس زندگی انسان‌ها توصیف شده است تا جهان خدایان را زنده و ملموس کند و ایزدان و ایزدبانوان را دست‌یافتنی نشان دهد. در کتاب حاضر، داستان‌های اساطیری نقل می‌شود که همه، بر اساس متون هیروگلیفی که بر دیوارهای معابد و مقبره‌ها یا طومارهای پاپیروس به جای مانده، بازسازی شده است. اساطیر این کتاب، نشان‌دهنده آن است که مصریان باستان، چگونه اسرار آفرینش و زندگی و مرگ را در زندگی روزمره خود بازآفرینی می‌کردند. همچنین در این کتاب، آشکارا مشخص است که ایزدان و ایزدبانوان مصری چه اندازه در روابط و احساسات خود، خصوصیات انسانی داشتند. از داستان‌های اساطیری نقل شده در کتاب می‌توان به گب، نون، ازیریس، خنوم، شایب و بس اشاره کرد. گفتنی است، تصاویر زیبای اساطیری مربوط به خدایان، منقوش بر نگاره‌های رویایی هیروگلیف، زینت بخش کتاب است.

◇ تاریخ تصوف اسلامی

عبدالرحمن بدوی؛ مترجم: محمودرضا افتخارزاده؛ چاپ اول، تهران: افراز، ۳۴۴ ص.

تصوف، ژرف‌بخشیدن به معنای عقیدتی، پی‌بردن به معانی نهفته در ظاهر شریعت، تأمل در حالات دنیوی انسان، تأویل و تفسیر راز و رمز و روکردن به ارزش‌های نهفته در اسرار و سرانجام پیروزی معنا بر لفظ است. در کتاب حاضر، سعی بر آن است تا مرحله نخست از مراحل تصوف اسلامی از ابتدا تا پایان قرن دوم هجری، بررسی شود. از این رو نخست، تعریفی از تصوف ارائه می‌شود. سپس، تأثیر عوامل بیگانه بر تصوف اسلامی مطرح و موضع فقیهان و متکلمان در برابر صوفیان شرح داده می‌شود. در پایان نیز گرایش‌های صوفیانه برخی از اصحاب پیامبر به همراه بزرگان صوفیه قرن دوم هجری بیان می‌شود.

◇ بانو امین و تفسیر مخزن العرفان

مرضیه اسلامیت؛ چاپ اول، تهران: خانه کتاب، ۲۳۴ ص. در جلد ۳۳ از مجموعه چهل جلدی ایرانیان و قرآن، ضمن شرح زندگی نامه بانو «مرضیه اسلامیت»، معروف به «امین اصفهانی»، متن کامل تفسیر مخزن العرفان ایشان ارائه شده است. شیوه این تفسیر، قرآن به قرآن بوده است. یعنی در آغاز، پس از بیان تعداد آیات، مکی یا مدنی بودن سوره و فضایل قرائت آن سوره‌ها، به ترجمه آیه پرداخته شده و جنبه‌های ادبی و بلاغی مفردات آیات، بررسی شده است. در پایان نیز از خود قرآن برای تفسیر هر آیه بهره گرفته شده و آیه‌ای که تبیین‌کننده آیه مورد تفسیر باشد، آورده شده است.

◁ فلسفه و کلام

◇ فلسفه میان حال و آینده: جستاری در باب اندیشه‌های فلسفی معاصر

محمد ضیمران؛ چاپ اول، تهران: پایان، ۳۰۲ ص. کتاب حاضر، شامل نوشته‌ها، ترجمه‌ها، سخنرانی‌ها و سمینارهایی، از دهه هفتاد تا زمان حاضر، درباره اندیشه‌های فلسفی معاصر است. در این جستار، فلسفه مدرنیسم؛ چالش‌های مدرنیته و پسامدرن؛ فلسفه طبیعت در جنبش روشنگری؛ فلسفه دگرگونی «ژیل دلوز»؛ نقد هرمنوتیکی «بن فکنانه»؛ هرمنوتیک «فرویدی»؛ موضوعیت ذهن؛ «فوکو» و اندیشه‌های فلسفی او؛ فلسفه قاره‌ای و فلسفه تحلیلی؛ دموکراسی و حقوق انسانی از نظر «هابرماس»، بررسی و برخی به نقد کشیده شده است. همچنین در پایان کتاب، مقاله‌ای

درباره بسترهای تعارض میان سنت و مدرنیته در ایران معاصر، ارائه شده است.

◇ آسیب‌شناسی دین و معرفت دینی

مهدی ذکوهی سامانی؛ چاپ اول، قم: بوستان کتاب، ۲۹۸ ص.
کتاب حاضر به بررسی علل دین‌گریزی، آسیب‌شناسی دین و معرفت دینی، در دو حوزه معرفت و محتوای دین می‌پردازد. معنا و مفهوم آسیب‌شناسی دین، اجمالاً از دیدگاه امام علی (ع) و مرتضی مطهری و مفصلاً از دیدگاه امام خمینی (ره) مورد توجه قرار گرفته است. در نگاه کلی، عواملی مانند عدم شناخت فلسفه خلقت جهان و انسان، انتظار نامعقول از دین، ادعای کفایت عقل بشری و رویکرد سکولار به دین به عنوان علل «دین‌گریزی» معرفی شده و از دیدگاه قرآن نیز عللی چون پیروی از هوای نفس، التباس حق به باطل، غلو و افراط در دین و برخی از صفات ناشایست اخلاقی، بدان افزوده شده است. نگارنده در فصل چهارم به تشریح بیست عامل از عوامل تضعیف دین پرداخته که ادعای ناسازگاری بین دین و مدرنیسم، شک‌گرایی، جریان‌ات افراطی تصوف، شرایط نامساعد اقتصادی، نگاه‌گزینی به آموزه‌های دینی، انکار منزلت عقل و اصالت دادن به دانش‌های بشری، از آن جمله هستند. در پایان نیز عوامل تقویت دین معرفی شده‌اند.

◇ اقتدا به محمد (ص): بازاندیشی اسلام در جهان معاصر

کارل ارنست؛ مترجم: حسن نورانی بیدخت؛ چاپ اول، تهران: حقیقت، ۳۷۸ ص.

شناخت عامه درس‌آموختگان غربی از اسلام و پیامبر اکرم (ص)، هنوز برآمده از همان تصویری است که در قرون وسطی وجود داشت و نتیجه‌اش این است که اسلام، بدعت و انحرافی از مسیحیت و دین جنگ و خشونت است و مسلمان کسی است که یک جنبه‌اش ستیزه‌جویی و جنبه دیگرش شهوانی است. این تصور با جنگ‌های صلیبی و فتوحات اسلامی به خصوص در دوره عثمانی بیشتر تقویت شد تا اینکه در جریان واقعه یازدهم سپتامبر سال ۲۰۰۱، به اوج خود رسید. این حادثه از جهتی دیگر برای مسلمانان پندآموز بود، چرا که آنان توانستند به خطرات نهفته در یک نوع اندیشه منحرف و قشری که می‌تواند در همه ادیان، نهفته باشد، پی ببرند. در پاسخ به این تصورات نادرست درباره اسلام در غرب، برخی از اسلام‌شناسان معاصر به تألیف آثاری که بیشتر به زبان انگلیسی هستند، اقدام کردند. کتاب حاضر اثر «کارل ارنست» استاد ممتاز و رئیس

بخش مطالعات دینی دانشگاه کارولینای شمالی آمریکا - از جمله این آثار است.

◇ الباب المفتوح الی ما قبل فی النفس والروح

زین الدینعلی بن یونس بیاضی نباطی عاملی؛ محقق: حمید عطایی نظری؛ چاپ اول، قم: مکتبه العلامة المجلسی، ۲۴۰ ص.
تبیین حقیقت نفس و روح، و بررسی آرا و اقوالی که در این زمینه طرح شده، موضوع تحقیق نوشتار حاضر است. این کتاب، نگاهی یکی از عالمان سده هشتم و نهم هجری است که محقق این اثر در مقدمه به شرح حال و مراتب و منزلت علمی و فکری و آثار و تألیفات او اشاره می‌کند. نگارنده به آرا و نظریات متکلمان درباره نفس و روح توجه و در مبحث اول راجع به نفس و آیا اینکه جوهر مادی است یا جوهر مجرد است، بحث می‌کند. وی آرا و اقوال هر دو گروه را به دقت بررسی کرده و به منابع و متون آن‌ها هم اشاره می‌نماید. نویسنده عنوان مستقلی را هم برای تحقیق و تفحص سایر مذاهب کلامی اختصاص داده و این موضوع را ذیل سه محور کلی نفس ترکیبی از جسم و مجرد، عرض و مجرد و جسم و عرض و مجرد در سه حالت مختلف بررسی می‌کند. وی در مقصد دوم ذهن خوانندگان را به مسئله بحث‌انگیز روح، شکل، کیفیت و حالت آن در جسم و جسد معطوف می‌کند و در قسمت پایانی فهرست‌های کتاب را از آیات و احادیث گرفته تا اصطلاحات کلامی و طوایف و قبایل و فرق، مصادر و منابع تحقیق و فهرست موضوعات ارائه می‌دهد.

◇ اسلام در سیاست بین‌الملل

مترجم: رضا سیمبر؛ چاپ اول، تهران: دانشگاه امام صادق (ع)، ۳۰۰ ص.

اگرچه بیشتر نظریه‌های موجود در روابط بین‌الملل از منظر عرفی‌گرایانه، به مقوله مهم دین و جایگاه آن در نظام بین‌الملل می‌نگرد، اما نمی‌توان منکر این واقعیت شد که اسلام مکتبی است منحصر به فرد و از اهمیت نظری و کاربردی بالایی در تحولات بین‌المللی برخوردار است و این موضوعی است که عمده دولتمردان و تحلیلگران بدان معترف‌اند. در کتاب حاضر، به بررسی موضوعات مربوط به ظهور اسلام، به عنوان یک بازیگر و ابعاد مختلف آن، پرداخته می‌شود. این کتاب که به موضوع «جهان اسلام و چالش‌های مربوط» می‌پردازد، گروه‌های افراطی چون وهابیت را تهدیدی برای نظام بین‌المللی و جهان اسلام معرفی می‌کند. همچنین در این کتاب، به موضوع بانکداری اسلامی و مسئله زنان، بازیگری اسلام در

آسیای جنوب غربی، مرکزی و شرقی و منطقه خاورمیانه نیز پرداخته می شود.

◇ اصول تفکر سیاسی در قرآن

محمد زارع قراملکی؛ چاپ اول، تهران: کانون اندیشه جوان، ۲۴۸ ص. اصول تفکر سیاسی قرآن، اساس عمل سیاسی، مبتنی بر آموزه های دین اسلام است. چرا که عمل سیاسی در تمام حکومت ها بر مبنای تفکر سیاسی خاص انجام می شود. از این رو، به دلیل تفاوت نگرش قرآن به مباحث سیاسی، بی تردید رفتار سیاسی و هدف های حکومت مبتنی بر این آموزه ها از دیگر حکومت های غیردینی و حتی مدعی دین متفاوت خواهد بود. نگارنده کتاب حاضر، با این بینش، دست به بازخوانی، تبیین و توصیف اصول تفکر سیاسی قرآن در سه بخش اصول مبانی، اصول راهبردی و اصول کاربردی زده است.

◁ قرآن و حدیث

◇ فخر رازی و تفسیر کبیر

زهره اشغالی؛ چاپ اول، تهران: خانه کتاب، ۱۹۸ ص. فخرالدین رازی از جمله متکلمانی است که به امر تفسیر همت گمارد. وی متکلم حکیم و عالم برجسته اسلامی در قرن ششم و هفتم هجری است. فخر رازی در آسان نویسی، تهذیب و پیرایش کتاب های دشوار مهارت خاصی داشت. ذهن تحلیل گر، اندیشه روشن و مهارت وی در همه زمینه های حکمت، کلام، فقه، اصول و تفسیر باعث شد، میراثی ارزشمند از کتب و رسایل در رشته های مختلف از او به جای بماند. کتاب حاضر، دفتر شانزدهم از مجموعه چهل جلدی «ایرانیان و قرآن» است که در آن سعی شده از زبانی ساده و روان استفاده شود و در پایان مجموعه مناسبی برای مطالعه بیشتر معرفی شده است. کتاب حاضر از دو بخش تشکیل شده است: شرح حال و شخصیت علمی فخر رازی و تفسیر کبیر یا مفاتیح الغیب. در این بخش به انگیزه نگارش تفسیر کبیر، جایگاه آن در گفتار اندیشمندان، منابع تفسیر کبیر، شیوه تنظیم و نگارش مفاتیح الغیب و ویژگی های تفسیر نگارش فخر رازی در مفاتیح الغیب اشاره شده است.

◇ صفی علیشاه و تفسیرش

بهروز ثروتیان؛ چاپ اول، تهران: خانه کتاب، ۲۱۶ ص. حاج میرزا حسن اصفهانی ملقب به صفی علیشاه از مفسران قرآن در قرن سیزدهم و چهاردهم هجری، پیش از آغاز تفسیر آیات و

کشف رمز عارفانه آیات قرآنی، آیاتی را که از نظر موضوعی با هم قرابت معنایی دارند، برگزیده و کلمه کلمه به زبان ساده و فصیح فارسی برگردانده است. مجموعه چهل جلدی «ایرانیان و قرآن» نیم نگاهی است به بیش از پانزده قرن تلاش قرآن پژوهان ایرانی در معرفی و بزرگداشت آخرین وحی نامه الهی و در آن سعی شده از زبانی ساده و روان در نگارش آثار استفاده شود. در پایان مجموعه، منابعی برای مطالعه بیشتر معرفی شده است. این کتاب دفتر بیست و هشتم از مجموعه «ایرانیان و قرآن» است، که از نه فصل تشکیل شده است. عناوین فصول عبارتند از: شرح حال و زندگی صفی علیشاه؛ نکته هایی از زندگانی صفی علیشاه؛ آثار صفی علیشاه؛ تفسیر قرآن به نظم فارسی با ترجمه قرآن در تفسیر صفی علیشاه؛ تفسیر منظوم صفی علیشاه؛ نقد و بررسی مبانی تفسیری صفی علیشاه؛ مکتب صفی علیشاه و جذبه یا شرح حال و عشق صفی علیشاه.

◇ تاثیر علوم ادبی در فهم قرآن

محمد فلاحی قمی؛ چاپ اول، قم: حوزه علمیه، ۳۵۲ ص.

بررسی نقش ادبیات عرب در برداشت صحیح فهم آیات قرآن است. نگارنده در بخش های گوناگون، ابتدا یکی از قواعد دستور زبان عرب را تشریح کرده و سپس آیه ای را که باید با این قاعده مورد بررسی قرار بگیرد، ذکر نموده و در ادامه به تفاسیری که از آن قاعده استفاده و یا به آن بی توجهی کرده اند اشاره و با یکدیگر مقایسه می کند. از میان سیزده علمی که به عنوان علوم ادبی مطرح اند، تنها برخی از مباحث علوم لغت، صرف، نحو، معانی، بیان و بدیع بررسی شده است. در بخش اول کتاب به بیان کلیات اکتفا شده و در آن به تعریف و تاریخ علوم ادبی و نیز عوامل اختلاف مفسران در تفسیر پرداخته شده است. در بخش بعدی به تأثیر علوم صرف، نحو و لغت در تفسیر به روش پیش گفته پرداخته شده و در بخش پایانی نتیجه گرفته شده است که علت انحراف مکتب های منحرف فکری اسلامی، عدم دقت کافی در ادبیات است.

◁ فقه و حقوق

◇ اقتصاد دینی: از منظر اندیشمندان اقتصادی مسلمان و مسیحی

محمد جواد نوراحمدی؛ چاپ اول، تهران: دانشگاه امام صادق (ع)، ۳۴۰ ص.

دانش اقتصادی که ریشه در تاریخ ادیان ابراهیمی دارد، از نیمه دوم قرن بیستم، مورد توجه جدی صاحب نظران اقتصادی مسلمان،

مسیحی و یهودی قرار گرفته است. دغدغه اصلی آنها شناسایی و درک اقتصاد مطلوب و مورد نظر دینشان بوده است. در کتاب حاضر، با مقایسه دیدگاه‌های اقتصادی اسلام و مسیحیت از منظر صاحب نظران اقتصادی مسلمان و مسیحی، سعی بر آن است تا دیدگاه‌های اقتصادی مشابه و مشترک میان مسیحیت و اسلام، جهت دستیابی به درک عمیق‌تری نسبت به اقتصاد دینی و مشخصات آن ارائه شود. نگارنده معتقد است اقتصاد دینی فصل مشترک اقتصاد اسلامی، مسیحی و یهودی است و کمال اقتصاد دینی در قالب اقتصاد اسلامی، تجلی می‌یابد.

◊ نظریه دولت در فقه اهل سنت

عبدالرزاق احمد السنهوری؛ محقق: محمدجواد جاوید؛ مترجم: حامد کرمی، داود محبی؛ چاپ اول، تهران: کتاب همگان، میزان، ۲۷۲ص.

کتاب حاضر، ترجمه کتاب «فقه الخلافه و تطورها لصحیح عصبه امم شرقیه»، اثر دکتر عبدالرزاق احمد سنهوری، حقوق‌دان بزرگ مصری است که در آن از منظر کلام و فقه اهل سنت به بررسی موضوع نظریه دولت، پرداخته شده است. مباحث این کتاب که بر مبنای شرایط فقه سیاسی در دوره پس از فروپاشی امپراتوری عثمانی ارائه شده است با طرح موضوعاتی چون: اصول بنیادین خلافت؛ مبنای حکومت اسلامی و لزوم آن؛ حدود و ولایت و نظریه خلافت ناقص به تبیین جایگاه خلافت بین مسلمانان و امکان اتحاد جامعه اسلامی و شرقی می‌پردازد.

◊ نقدی بر بانکداری اسلامی (مطالعه آن در ایران و سایر کشورها و ارائه راهکارها و آینده آن)

حسین هرورانی، مصطفی زه‌تابیان؛ چاپ اول، تهران: دانشگاه امام صادق (ع)، ۴۰۰ص.

بانکداری اسلامی با تأکید بر هدفمندی استفاده از منابع مالی و بهره‌برداری از این منابع در فعالیت‌های سازنده، رشددهنده، بر ممنوعیت ربا و سود غیرواقعی استوار است. در سایه محورهای دوگانه مزبور، تأمین نیازهای اسلامی جامعه و کاهش نابرابری توزیع درآمد و ثروت و در بیان کوتاه توسعه عمومی اقتصاد امکان‌پذیر می‌شود. در این اثر، سعی شده است تا بر مباحثی چون: شیوه‌های اعطای تسهیلات و نحوه وام‌دهی براساس نظام بانکداری اسلامی؛ مشخصات مؤسسات بانکی و اعتباری براساس عقود اسلامی؛ بررسی مشکلات پیش روی مؤسسات مالی اسلامی؛ ارائه پیشنهادها و راه‌حل‌ها؛ زیربنای

سازمانی لازم جهت مدیریت نقدینگی در بانکداری اسلامی و اهداف و وظایف مؤسسات بین‌المللی فعال در بانکداری اسلامی پرداخته شود.

◊ سیر تطور فقه اجتهادی در بستر زمان

محمدابراهیم جناتی؛ چاپ اول، قم: انصاریان، ۴۶۴ص.

بررسی مراحل و کیفیت تحولات فقه اجتهادی در بستر زمان است. نویسنده با اعتقاد بر اینکه ترک اجتهاد برای شریعت فاجعه‌آمیز است و یگانه عامل دانستن اجتهاد، در هماهنگ کردن فقه با رویدادها و ادعای اینکه فقه اجتهادی اختصاص به زمان، مکان و عرف خاصی نداشته و بار دهرگونه اتهام نارسایی به فقه در برابر رویدادهای جدید از جمله مسایل حکومتی موضوع تحول اجتهاد در فقه را بررسی می‌کند. او ابتدا اقسام، انواع و شیوه‌های مختلف اجتهاد را مطرح کرده است و شیوه‌گفتمان‌های دینی بین ادیان مختلف و مذاهب گوناگون، برای دستیابی به حفظ کرامت انسان و تقویت وحدت بین مذاهب و طهارت ذاتی انسان‌ها براساس اجتهاد سنتی پویا را بررسی می‌کند. ذبیح اهل کتاب، آزادی و حقوق بشر، حقوق متقابل مردم و زمامداران و ارتداد از دیگر مسایل فقهی موردنظر نویسنده است که فقط با نگاه تازه به اجتهاد می‌توان بهترین راهکارها را در این موضوعات ارائه کرد.

◊ تاریخ تحولات و کیفیت بیان فقه

محمدابراهیم جناتی؛ چاپ اول، قم: انصاریان، ۳۹۲ص.

کتاب حاضر تحقیقی در تاریخ تحولات فقه و کیفیت بیان آن است. نگارنده کتاب خود را در دو بخش اصلی سیر تطور فقه در بستر زمان و سیر تطور کیفیت بیان فقه اسلام در بستر زمان تنظیم کرده است. بخش اول در دو قسمت فقه شیعه و فقه اهل سنت بررسی شده است. در بخش اول مراحل تشریح، تبیین و تدوین کتاب‌ها میان اصحاب حضرت علی (ع)، دسته‌بندی و تبویب، تفریح و تطبیق به وسیله اجتهاد، گسترش استدلال، رشد و تکامل، تدقیق و تلخیص در فقه شیعه و زمان شکوفایی فقهای مشهور، صحاح و سنن اهل سنت، ایستایی فقه اجتهادی، رکود و صدور فتاوی بی‌مدرك در فقه اهل تسنن و اکاوی شده است. همچنین به نمونه‌هایی از مسائل فقهی براساس مبانی نیز اشاره شده است. بخش دوم نیز حاکی از شش دوره در کیفیت بیان فقه است که نویسنده به ویژگی‌های هر دوره می‌پردازد. یادآوری نقدهای ایرادشده در مورد این کتاب و پاسخ‌هایی که از سوی نویسنده عنوان شده، بخش پایانی کتاب است.

◇ اسلام و حقوق بشر

باقر شریف قرشی؛ مترجم: محمد تقدیمی صابری؛ چاپ اول، مشهد: بنیاد پژوهش‌های اسلامی آستان قدس رضوی، ۲۱۶ص.

با ظهور دین اسلام، برنامه‌ای هدفمند، متناسب با تمام نیازهای انسان وضع گردید تا ضامن کمال و سعادت وی باشد. در این میان اسلام با توجه به ابعاد گوناگون زندگی انسان، احکام و حقوقی را نیز برای او در نظر گرفته که مراعات دقیق این حقوق مادی و معنوی اهمیت فوق‌العاده‌ای دارد.

کتاب حاضر پژوهشی در آیین مقدس اسلام است که پیرامون حقوق بشر از دیدگاه قرآن کریم و ائمه معصومین (ع) سخن می‌گوید. توضیحاتی کوتاه درباره‌ی اعلامیه جهانی حقوق بشر و مسئله تبعیض نژادی از جمله موضوعات کتاب هستند که در ضمن آن به عمده‌ترین حقوق انسانی اشاره می‌شود. در همین راستا می‌توان شرح حقوق والدین، حق فرزندان، حقوق زن، حق همسایه و خویشاوندان و حقوق دوست را نام برد.

◁ کلیات

◇ اصول و مبانی نسخه‌شناسی در مکتب خطی

حبیب‌الله عظیمی؛ مترجم: صدیقه شاکری، مرتضی رضایی شریف‌آبادی؛ چاپ اول، تهران: سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، ۲۵۴ص.

با توجه به نقش و تأثیر دانشمندان ایرانی و اسلامی در توسعه، تحول و تکمیل علوم مختلف عقلی و نقلی، و به شهادت آثار علمی برجای مانده از آنان در قالب نسخه‌های خطی و با عنایت به پیشینه اصحاب هنر و صناعت مسلمانان در کتاب‌آرایی و تولید و استنساخ نسخه‌های متعدد خطی، نگارنده در این کتاب بر آن است تا به بررسی و شناخت مسائل ضروری و مهم در ارتباط با نسخه‌های خطی، اعم از حفاظت و نگهداری، فهرست‌نویسی، آموزش و اطلاع‌رسانی نسخه‌های خطی بپردازد. کتاب مشتمل بر دو فصل کلیات و مدخل نسخه‌شناسی بوده و به دو زبان فارسی و انگلیسی به چاپ رسیده است.

◇ طریق عرفانی معرفت از دیدگاه ابن عربی

ویلیام چیتیک؛ مترجم: مهدی نجفی افرا؛ چاپ اول، تهران: جامی، ۶۹۶ص.

عرفان نظری که برای نخستین بار به وسیله ابن عربی به صورت شاهکار ماندگار ارائه شد و سپس به وسیله شاگردان و مریدان وی گسترش یافت، از لحاظ موضوع و مسائل بسیار شبیه فلسفه

است. عرفان نظری با یک وجودشناسی عام همراه است. وجودشناسی‌ای که هم به واجب‌الوجود و هم به غیر آن، قابل اطلاق است. به هر حال شناخت عوالم، مراتب هستی و وجود، از مباحث مطرح در عرفان اسلامی به خصوص عرفان ابن عربی است. چنانکه ابن عربی در برخی مباحث متأثر از ابن سیناست و مباحث را به صورت فلسفی مطرح می‌کند. کتاب حاضر در خصوص عرفان ابن عربی پس از ارائه کلیات این فصول را شامل می‌شود: الهیات؛ وجودشناسی؛ معرفت‌شناسی؛ هرمنوتیک (تأویل و تغییر)؛ رستگارشناسی و تکمله.

◇ ولایت انسان کامل از منظر عرفانی سیدحیدر آملی و امام خمینی (س)

خیرالنساء خادمی؛ چاپ اول، تهران: موسسه تنظیم و نشر آثار حضرت امام خمینی (ره)، ۲۱۰ص.

انسان کامل، نقطه شروع و پایان تکوین و تشریح است و افتتاح و اختتام نظام عالم به او وابسته است. وی آینه تمام‌نمای اسماء و صفات حق تعالی است و مصداق دقیق قبول‌کننده بار امانت الهی است. این امانت الهی که تمامی موجودات از قبول آن سرباز زدند، همان ولایت است. در نظرگاه دینی، ولایت مهم‌ترین رکن ایمان دانسته شده و آیات و روایات بسیاری به تبیین چیستی، چگونگی و مراتب آن می‌پردازد. نوشتار حاضر، به تبیین و بررسی مباحث ولایت در نظر دو عارف برجسته شیعی یعنی سیدحیدر آملی، که در قرن هشت هجری می‌زیسته، و حضرت امام خمینی (ره) اختصاص دارد. کتاب، در سه فصل تنظیم شده است. فصل اول، به بررسی معناشناسی ولایت اختصاص دارد. فصل دوم به ضرورت وجود انسان کامل و بیان ویژگی‌ها و مقامات او پرداخته است. در فصل سوم نیز، نگارنده به تحلیل ولایت انسان کامل در دو قوس نزول و صعود و نیز اقسام ولایت انسان کامل پرداخته است.